

I

(Νομοθετικές πράξεις)

ΟΔΗΓΙΕΣ

ΟΔΗΓΙΑ 2010/41/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 7ης Ιουλίου 2010

για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα και για την κατάργηση της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ του Συμβουλίου

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 157 παράγραφος 3,

την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η οδηγία 86/613/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 1986, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της γεωργικής, καθώς και για την προστασία της μητρότητας ⁽³⁾, εξασφαλίζει την εφαρμογή στα κράτη μέλη της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα ή συμβάλλουν στην άσκηση τέτοιας δραστηριότητας. Όσον αφορά τους αυτοαπασχολούμενους εργαζομένους και τις/τους συζύγους των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, η οδηγία 86/613/ΕΟΚ δεν υπήρξε ιδιαίτερα αποτελεσματική και το πεδίο εφαρμογής της θα πρέπει να επανεξετασθεί, καθώς η διακριτική μεταχείριση λόγω φύλου και η παρενόχληση παρουσιάζονται και σε τομείς πέραν της μισθωτής εργασίας. Για λόγους σαφήνειας, η οδηγία 86/613/ΕΟΚ θα πρέπει να αντικατασταθεί από την παρούσα οδηγία.

⁽¹⁾ ΕΕ C 228 της 22.9.2009, σ. 107.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 6ης Μαΐου 2009 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα), θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 8ης Μαρτίου 2010 (ΕΕ C 123 Ε της 12.5.2010, σ. 5), θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Μαΐου 2010.

⁽³⁾ ΕΕ L 359 της 19.12.1986, σ. 56.

(2) Με ανακοίνωση της 1ης Μαρτίου 2006 με τίτλο «Χάρτης πορείας για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών», η Επιτροπή ανήγγειλε ότι προκειμένου να βελτιωθεί η διαχείριση της ισότητας των φύλων, θα επανεξετάσει την υπάρχουσα νομοθεσία για την ισότητα των φύλων στην Ένωση που δεν περιλαμβάνεται στην αναδιτύπωση του 2005, με σκοπό την ενημέρωση, τον εκσυγχρονισμό και την αναδιτύπωση, όπου απαιτείται. Η οδηγία 86/613/ΕΟΚ δεν έχει συμπεριληφθεί στη διαδικασία αναδιτύπωσης.

(3) Το Συμβούλιο, με τα συμπεράσματά του της 5ης και 6ης Δεκεμβρίου 2007 με τίτλο «Ισορροπία των ρόλων ανδρών και γυναικών όσον αφορά την απασχόληση, την οικονομική μεγέθυνση και την κοινωνική συνοχή», κάλεσε την Επιτροπή να μελετήσει την ανάγκη αναθεώρησης, εφόσον απαιτείται, της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ προκειμένου να διασφαλισθούν τα δικαιώματα που σχετίζονται με τη μητρότητα και την πατρότητα των μη μισθωτών εργαζομένων και των συζύγων τους που τους συνδράμουν.

(4) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ζητήσει επανειλημμένα από την Επιτροπή να αναθεωρήσει την οδηγία 86/613/ΕΟΚ, ιδίως να προωθήσει την προστασία της μητρότητας των αυτοαπασχολούμενων γυναικών και να βελτιώσει την κατάσταση των συζύγων των μη μισθωτών εργαζομένων.

(5) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ήδη καθορίσει τη θέση του ως προς τα ζητήματα αυτά, με το ψήφισμα της 21ης Φεβρουαρίου 1997 για την κατάσταση των συμμετεχουσών συζύγων των προσώπων που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα ⁽⁴⁾.

(6) Με ανακοίνωση της 2ας Ιουλίου 2008 με τίτλο «Ανανεωμένη κοινωνική ατζέντα: Ευκαιρίες, πρόσβαση και αλληλεγγύη στην Ευρώπη του 21ου αιώνα», η Επιτροπή επιβεβαίωσε την ανάγκη να αναληφθεί δράση σχετικά με το άνοιγμα της ψαλίδας μεταξύ των φύλων στον τομέα της επιχειρηματικότητας καθώς και για τη βελτίωση του συνδυασμού της ιδιωτικής με την επαγγελματική ζωή.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 85 της 17.3.1997, σ. 186.

- (7) Υπάρχουν ήδη διάφορες εν ισχύ νομικές πράξεις για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης οι οποίες διέπουν τις αυτοτελείς επαγγελματικές δραστηριότητες, ιδίως η οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως ⁽¹⁾ και η οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης ⁽²⁾. Συνεπώς, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται στους τομείς που εμπíπτουν ήδη σε άλλες οδηγίες.
- (8) Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη των εξουσιών των κρατών μελών να οργανώνουν τα κοινωνικά συστήματα προστασίας τους. Η αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά την οργάνωση των συστημάτων τους κοινωνικής προστασίας περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, αποφάσεις για την καθιέρωση, τη χρηματοδότηση και τη διαχείριση τέτοιων συστημάτων και των σχετικών θεσμών, καθώς και για την ουσία και την απόδοση ωφελημάτων, το επίπεδο των συνεισφορών και τους όρους πρόσβασης.
- (9) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται στους αυτοαπασχολούμενους εργαζόμενους και στους/στις συζύγους τους ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, στους συντρόφους συμβίωσης, εφόσον αυτοί, υπό τους όρους που καθορίζει το εθνικό δίκαιο, συμμετέχουν συνήθως στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες. Προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση των συζύγων και, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, των συντρόφων συμβίωσης των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, η εργασία τους θα πρέπει να αναγνωρίζεται.
- (10) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε θέματα που καλύπτονται από άλλες οδηγίες για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κυρίως της οδηγίας 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και στην παροχή αυτών ⁽³⁾. Μεταξύ άλλων, το άρθρο 5 της οδηγίας 2004/113/ΕΚ σχετικά με την ασφάλιση και άλλες συναφείς χρηματοοικονομικές υπηρεσίες εξακολουθεί να εφαρμόζεται.
- (11) Για την πρόληψη της διάκρισης λόγω φύλου, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται τόσο για τις άμεσες όσο και για τις έμμεσες διακρίσεις. Η παρενόχληση και η γενετήσια παρενόχληση θα πρέπει να θεωρούνται διακριτική μεταχείριση και, συνεπώς, να απαγορεύονται.
- (12) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ισχύει υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από την έγγαμη ή την οικογενειακή κατάσταση, όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο.
- (13) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης θα πρέπει να καλύπτει τις σχέσεις μεταξύ των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων και τρίτων εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, αλλά όχι τις σχέσεις μεταξύ του αυτοαπασχολούμενου εργαζομένου και της συζύγου ή της συντρόφου συμβίωσης αυτού.
- (14) Στον τομέα της αυτοαπασχόλησης, η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης σημαίνει ότι δεν πρέπει να υπάρχουν διακρίσεις λόγω φύλου, για παράδειγμα σε σχέση με τη σύσταση, τον εξοπλισμό ή την επέκταση επιχείρησης ή την έναρξη ή την επέκταση κάθε άλλης μορφής αυτοαπασχολούμενης δραστηριότητας.
- (15) Τα κράτη μέλη μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 157 παράγραφος 4 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα που παρέχουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα, προκειμένου να καταστεί ευχερέστερο για το υποεκπροσωπούμενο φύλο να αναλαμβάνει αυτοτελείς επαγγελματικές δραστηριότητες ή για την πρόληψη ή την αντιστάθμιση των μειονεκτημάτων που προκύπτουν στις επαγγελματικές σταδιοδρομίες. Καταρχήν, μέτρα όπως η θετική δράση που αποσκοπεί στην έμπρακτη επίτευξη της ισότητας, δεν θα πρέπει να θεωρούνται παραβίαση της νομικής αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών.
- (16) Είναι αναγκαίο να εξασφαλισθεί ότι οι όροι για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ συζύγων ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, συντρόφων συμβίωσης δεν είναι περισσότερο περιοριστικοί από τους όρους για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ των άλλων προσώπων.
- (17) Ενόψει της συνεισφοράς τους στις δραστηριότητες της οικογενειακής επιχείρησης, οι σύζυγοι ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, οι σύντροφοι συμβίωσης των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων που έχουν πρόσβαση σε σύστημα κοινωνικής προστασίας, θα πρέπει επίσης να δικαιούνται να επωφεληθούν κοινωνικής προστασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κληθούν να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να οργανώσουν αυτή την κοινωνική προστασία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Ειδικότερα, εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν εάν η κοινωνική αυτή προστασία θα πρέπει να εφαρμόζεται σε υποχρεωτική ή εθελοντική βάση. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η κοινωνική αυτή προστασία μπορεί να είναι ανάλογη της συμμετοχής στις δραστηριότητες του αυτοαπασχολούμενου εργαζομένου και/ή του επιπέδου συνεισφοράς.
- (18) Η οικονομική και φυσική ευπάθεια των εγκύων αυτοαπασχολούμενων γυναικών και των εγκύων συζύγων και, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, των συντρόφων συμβίωσης των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, καθιστά αναγκαίο να τους χορηγηθεί το δικαίωμα παροχών μητρότητας. Τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι αρμόδια για τον καθορισμό των παροχών, μεταξύ άλλων για τον ορισμό του επιπέδου των εισφορών και όλων των ρυθμίσεων σχετικά με τις παροχές και τις πληρωμές, με την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται με τις ελάχιστες προϋποθέσεις της παρούσας οδηγίας. Ειδικότερα, μπορούν να καθορίζουν ποια περίοδο πριν και/ή μετά τον τοκετό, χορηγείται το δικαίωμα παροχών μητρότητας.

⁽¹⁾ ΕΕ L 6 της 10.1.1979, σ. 24.

⁽²⁾ ΕΕ L 204 της 26.7.2006, σ. 23.

⁽³⁾ ΕΕ L 373 της 21.12.2004, σ. 37.

(19) Η διάρκεια της περιόδου κατά την οποία χορηγούνται παροχές μητρότητας στις αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες και στις συζύγους και, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, στις συντρόφους συμβίωσης των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, είναι ίση με τη διάρκεια της άδειας μητρότητας των εργαζομένων που ισχύει σήμερα σε ενωσιακό επίπεδο. Εφόσον η διάρκεια της άδειας μητρότητας που προβλέπεται για τις εργαζόμενες τροποποιηθεί σε ενωσιακό επίπεδο, η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, με την οποία θα αξιολογεί εάν η διάρκεια των παροχών μητρότητας για τις αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες και τις συζύγους και τις συντρόφους συμβίωσης στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2, θα πρέπει να τροποποιηθεί επίσης.

(20) Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των δραστηριοτήτων των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων γυναικών και των γυναικών συζύγων ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, των γυναικών συντρόφων συμβίωσης των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, θα πρέπει να δίδεται πρόσβαση σε οιαδήποτε υπάρχουσα υπηρεσία παροχής προσωρινής αντικατάστασης καθιστά δυνατή τη διακοπή στις επαγγελματικές δραστηριότητες λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας ή σε οιαδήποτε υφιστάμενη εθνική κοινωνική υπηρεσία. Η πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές μπορεί να συνιστά εναλλακτική λύση ή μέρος του επιδόματος μητρότητας.

(21) Τα πρόσωπα που έχουν υποστεί διακριτική μεταχείριση λόγω φύλου θα πρέπει να διαθέτουν πρόσφορα μέσα έννομης προστασίας. Προκειμένου να υπάρξει αποτελεσματικότερη προστασία, οι ενώσεις, οι οργανώσεις και οι άλλες νομικές οντότητες θα πρέπει επίσης να δύνανται να κινούν διαδικασίες, όπως τις ορίζουν τα κράτη μέλη, είτε εξ ονόματος του θύματος είτε προς υπεράσπισή του, με την επιφύλαξη των εθνικών δικονομικών κανόνων όσον αφορά την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση ενώπιον των δικαστηρίων.

(22) Η προστασία των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων και των συζύγων αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων και, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, των συντρόφων διαβίωσης αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, από τις διακρίσεις λόγω φύλου, θα πρέπει να ενισχυθεί με την ίδρυση φορέα ή φορέων σε κάθε κράτος μέλος, ο οποίος θα είναι αρμόδιος για την ανάλυση των σχετικών προβλημάτων, τη μελέτη δυνατών λύσεων και την παροχή συγκεκριμένης υποστήριξης προς τα θύματα. Ο φορέας ή οι φορείς μπορούν να είναι οι ίδιοι με αυτούς που είναι υπεύθυνοι, σε εθνικό επίπεδο, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

(23) Η παρούσα οδηγία καθορίζει τις κατ' ελάχιστον προϋποθέσεις, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό στα κράτη μέλη την ευχέρεια να εισάγουν ή να διατηρούν ευνοϊκότερες διατάξεις.

(24) Δεδομένου ότι ο στόχος της δράσης που πρέπει να αναληφθεί, δηλαδή η εξασφάλιση κοινού υψηλού επιπέδου προστασίας από τις διακρίσεις σε όλα τα κράτη μέλη, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη αλλά μπορεί να

επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση δύναται να θεσπίζει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει το πλαίσιο για να τεθεί σε εφαρμογή στα κράτη μέλη η αρχή της ίσης μεταχείρισης των ανδρών και των γυναικών που ασκούν αυτοτελή απασχόληση ή συμβάλλουν στην άσκηση τέτοιας απασχόλησης, όσον αφορά τις πτυχές εκείνες που δεν εμπίπτουν στις οδηγίες 2006/54/ΕΚ και 79/7/ΕΟΚ.

2. Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και στην παροχή αυτών εξακολουθεί να διέπεται από την οδηγία 2004/113/ΕΚ.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα οδηγία διέπει:

- α) τους αυτοαπασχολούμενους εργαζόμενους, ήτοι όλα τα πρόσωπα που ασκούν επικερδή δραστηριότητα για λογαριασμό τους, υπό τους όρους που καθορίζει το εθνικό δίκαιο·
- β) τους/τις συζύγους των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, τους/τις συντρόφους συμβίωσης των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, οι οποίοι δεν είναι μισθωτοί ή συντάξιμοι στην επιχείρηση, στην οποία συμμετέχουν συνήθως, υπό τους όρους που ορίζονται από το εθνικό δίκαιο, στις δραστηριότητες του αυτοαπασχολούμενου εργαζομένου και εκτελούν τα ίδια ή δευτερεύοντα καθήκοντα.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «άμεση διάκριση»: όταν πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση·
- β) «έμμεση διάκριση»: όταν εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση τους εκπροσώπους του ενός φύλου σε σύγκριση με τους εκπροσώπους του άλλου φύλου, εκτός αν η εν λόγω διάταξη, κριτήριο ή πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικώς από νόμιμο στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του εν λόγω στόχου είναι πρόσφορα και αναγκαία·

γ) «παρενόχληση»: όταν εκδηλώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεδεμένη με το φύλο ενός προσώπου, με σκοπό ή αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρέπειας του προσώπου αυτού και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος·

δ) «γενετήσια παρενόχληση»: κάθε μορφή ανεπιθύμητης προφορικής, μη προφορικής ή φυσικής συμπεριφοράς με πράξεις γενετήσιου χαρακτήρα με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου, και, ιδίως, τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, ταπεινωτικού, εξευτελιστικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

Άρθρο 4

Αρχή της ίσης μεταχείρισης

1. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης σημαίνει ότι δεν υφίσταται καμία διάκριση λόγω φύλου, στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε σχέση ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση, ιδίως όσον αφορά τη σύσταση, την εγκατάσταση ή την επέκταση μιας επιχείρησης ή την έναρξη ή επέκταση κάθε άλλης μορφής αυτοτελούς επαγγελματικής δραστηριότητας.

2. Στους τομείς που καλύπτει η παράγραφος 1, η παρενόχληση και η γενετήσια παρενόχληση θεωρούνται μεταχείριση που ενέχει διάκριση λόγω φύλου και, συνεπώς, απαγορεύονται. Το γεγονός ότι ένα άτομο απορρίπτει ή ανέχεται τέτοιου είδους συμπεριφορά δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως βάση για τη λήψη απόφασης που επηρεάζει το εν λόγω άτομο.

3. Στους τομείς που εμπίπτουν στην παράγραφο 1, η εντολή άνισης μεταχείρισης προσώπων λόγω φύλου θεωρείται διάκριση.

Άρθρο 5

Θετική δράση

Προκειμένου να διασφαλίζεται εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, στον εργασιακό βίο, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 157 παράγραφος 4 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως, παραδειγματος χάριν, μέτρα με στόχο την προώθηση πρωτοβουλιών επιχειρηματικότητας μεταξύ γυναικών.

Άρθρο 6

Σύσταση εταιρείας

Με την επιφύλαξη των ειδικών όρων πρόσβασης σε ορισμένες δραστηριότητες που ισχύουν εξίσου και για τα δύο φύλα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι οι όροι για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ συζύγων ή μεταξύ συντρόφων συμβίωσης, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, δεν είναι πιο περιοριστικοί από τους όρους για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ άλλων προσώπων.

Άρθρο 7

Κοινωνική προστασία

1. Εφόσον σε κράτος μέλος υφίσταται σύστημα κοινωνικής προστασίας για τους αυτοαπασχολούμενους εργαζόμενους, το εν λόγω κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει ότι

οι σύζυγοι και οι σύντροφοι συμβίωσης, στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 2 στοιχείο β), μπορούν να επωφεληθούν κοινωνικής προστασίας σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν εάν η κατά την παράγραφο 1 κοινωνική προστασία εφαρμόζεται σε υποχρεωτική ή προαιρετική βάση.

Άρθρο 8

Παροχές μητρότητας

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι στις αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες γυναίκες, στις γυναίκες συζύγους και στις συντρόφους συμβίωσης κατά το άρθρο 2, μπορεί να χορηγείται, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ικανό επίδομα μητρότητας, το οποίο επιτρέπει τη διακοπή της επαγγελματικής τους δραστηριότητας λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας για τουλάχιστον 14 εβδομάδες.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν εάν το κατά την παράγραφο 1 επίδομα μητρότητας χορηγείται σε υποχρεωτική ή προαιρετική βάση.

3. Το επίδομα κατά την παράγραφο 1, κρίνεται ικανό εάν εξασφαλίζει εισόδημα τουλάχιστον ίσο προς:

α) το επίδομα που θα εισέπραττε το εν λόγω άτομο σε περίπτωση διακοπής των δραστηριοτήτων του για λόγους που οφείλονται στην κατάσταση της υγείας του· και/ή

β) τη μέση απώλεια εισοδήματος ή κέρδους σε σχέση με συγκρίσιμη προηγούμενη περίοδο υπαγόμενη σε οιοδήποτε ανώτατο όριο καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο· και/ή

γ) κάθε άλλο οικογενειακό επίδομα που θεσπίζεται από το εθνικό δίκαιο, υπαγόμενο σε οιοδήποτε ανώτατο όριο καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο.

4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι οι αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες γυναίκες και οι γυναίκες σύζυγοι ή σύντροφοι συμβίωσης, κατά το άρθρο 2, έχουν πρόσβαση σε οιοδήποτε υπάρχουσες υπηρεσίες παροχής προσωρινής αντικατάστασης ή σε οιοδήποτε υφιστάμενες εθνικές κοινωνικές υπηρεσίες. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες αποτελεί εναλλακτική λύση για το επίδομα στο οποίο αναφέρεται η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου ή μέρος του εν λόγω επιδόματος.

Άρθρο 9

Προώπιση των δικαιωμάτων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε πρόσωπο, το οποίο θεωρεί ότι έχει υποστεί απώλεια ή ζημία λόγω παράλειψης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ακόμη και εάν η σχέση, στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι υπέστη μεταχείριση που ενείχε διάκριση, έχει λήξει, έχει πρόσβαση σε δικαστικές ή/και διοικητικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανόμενων, οσάκις τα κράτη μέλη το κρίνουν σκόπιμο, των συμφιλιωτικών διαδικασιών, με σκοπό την επιβολή της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ενώσεις, οι οργανώσεις και άλλες νομικές οντότητες, που έχουν, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζει το εθνικό τους δίκαιο, έννομο συμφέρον να εξασφαλίσουν ότι τηρείται η παρούσα οδηγία, μπορούν να κινούν, είτε εξ ονόματος του ενάγοντος είτε προς υπεράσπισή του, και με την έγκρισή του, κάθε δικαστική ή διοικητική διαδικασία που προβλέπεται για την επιβολή της εφαρμογής των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 ισχύουν υπό την επιφύλαξη των εθνικών κανόνων περί των προθεσμιών άσκησης αγωγής σε σχέση με την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 10

Αποζημίωση ή αποκατάσταση

Τα κράτη μέλη εισάγουν στα εθνικά νομικά τους συστήματα τα μέτρα που απαιτούνται για να διασφαλίζεται η πραγματική και αποτελεσματική αποζημίωση ή αποκατάσταση, όπως καθορίζεται από τα κράτη μέλη, όσον αφορά την απώλεια ή τη ζημία που υπέστη κάποιο πρόσωπο ως αποτέλεσμα διάκρισης λόγω φύλου, όπως αποζημίωση ή αποκατάσταση, αποτρεπτική και ανάλογη της ζημίας ή της απώλειας που υπέστη. Η αποζημίωση ή η αποκατάσταση αυτή δεν περιορίζεται εκ των προτέρων από καθορισμένο ανώτατο όριο.

Άρθρο 11

Φορείς για την ισότητα

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι ο φορέας ή οι φορείς που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 20 της οδηγίας 2006/54/EK είναι επίσης αρμόδιοι για την προώθηση, την ανάλυση, την παρακολούθηση και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία, χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα καθήκοντα των φορέων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν:

- α) την παροχή ανεξάρτητης βοήθειας σε θύματα διακρίσεων για την προώθηση των καταγγελιών τους περί διάκρισης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των θυμάτων, και των ενώσεων, οργανώσεων και άλλων νομικών οντοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 2·
- β) τη διενέργεια ανεξάρτητων ερευνών σχετικά με τις διακρίσεις·
- γ) τη δημοσίευση ανεξάρτητων εκθέσεων και τη διατύπωση συστάσεων για κάθε θέμα που αφορά αυτές τις διακρίσεις·
- δ) την ανταλλαγή, σε κατάλληλο επίπεδο, διαθέσιμων πληροφοριών με τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς φορείς, όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων.

Άρθρο 12

Ένταξη της διάστασης του φύλου

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν ενεργά υπόψη τον στόχο της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών κατά τη διατύπωση και την εφαρμογή των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων, πολιτικών και δραστηριοτήτων στους τομείς στους οποίους αναφέρεται η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 13

Διάδοση πληροφοριών

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διατάξεις που θεσπίζονται κατά εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, καθώς και οι ήδη ισχύουσες σχετικές διατάξεις, γνωστοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο στους ενδιαφερομένους, σε όλη την επικράτειά τους.

Άρθρο 14

Επίπεδο προστασίας

Τα κράτη μέλη μπορούν να εισάγουν ή να διατηρούν διατάξεις ευνοϊκότερες από τις διατάξεις που ορίζονται με την παρούσα οδηγία όσον αφορά στην προστασία της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να αποτελέσει λόγο για τη μείωση του επιπέδου προστασίας έναντι των διακρίσεων, από το ήδη παρεχόμενο από τα κράτη μέλη στους τομείς που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 15

Εκθέσεις

1. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν κάθε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στην Επιτροπή έως τις 5 Αυγούστου 2015.

Η Επιτροπή καταρτίζει συνοπτική έκθεση προς υποβολή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το αργότερο έως τις 5 Αυγούστου 2016. Η εν λόγω έκθεση πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάθε τροποποίηση νομικής φύσεως που αφορά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας για τις μισθωτές εργαζόμενες. Οσάκις ενδείκνυται, η εν λόγω έκθεση συνοδεύεται από προτάσεις τροποποίησης της παρούσας οδηγίας.

2. Η έκθεση της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη τις απόψεις των ενδιαφερομένων παραγόντων.

Άρθρο 16

Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις 5 Αυγούστου 2012 το αργότερο. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Οσάκις τούτο δικαιολογείται από ιδιαίτερες δυσχέρειες, μπορεί, εν ανάγκη, να χορηγηθεί στα κράτη μέλη πρόσθετη προθεσμία δύο ετών έως τις 5 Αυγούστου 2014, προκειμένου να συμμορφωθούν με το άρθρο 7, και προκειμένου να συμμορφωθούν με το άρθρο 8 όσον αφορά τις γυναίκες συζύγους και συντρόφους συμβίωσης στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2 στοιχείο β).

3. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 17

Κατάργηση

Η οδηγία 86/613/ΕΟΚ καταργείται με ισχύ από τις 5 Αυγούστου 2012.

Οι αναφορές στην καταργηθείσα οδηγία νοούνται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 18

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 19

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 7 Ιουλίου 2010.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BUZEK

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

O. CHASTEL